



Aan:  
mevrouw M. van Elteren en mevrouw A. Krijgsman

In afschrift aan:  
Provinciale Staten van Utrecht

ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 47 betreffende emissiearme stallen	TELEFOONNUMMER	+31642547989
		E-MAILADRES	jeroen.rijnierse@provincie-utrecht.nl
DATUM	05-07-2022	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-2103594948-5660	TEAM	VVN
CONTACTPERSOON	Jeroen Rijnierse		
BIJLAGEN	Geen		

Geachte mevrouw Van Elteren en mevrouw Krijgsman,

**Toelichting (vragensteller):**

Op vrijdag 27 mei 2022 lazen wij het volgende in een bericht van de NOS:<sup>1</sup>

“Emissiearme stallen, bedoeld om de uitstoot van vee te beperken, leveren vaak veel minder stikstofwinst op dan op papier wordt geclaimd. Deze uitkomst van onderzoek van de Wageningen Universiteit werd deze week door het RIVM aangehaald in een technische briefing van de Tweede Kamer. De onderzoeksresultaten waren tot dat moment niet breed gedeeld.”

Al eerder waren er berichten dat de effectiviteit van emissiearme vloeren wordt onderschat. Daarover hebben de fracties van GroenLinks en PvdA destijds ook schriftelijke vragen gesteld.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben de fracties van GroenLinks en de PvdA de volgende vragen aan het college van Gedeputeerde Staten:

1. Wordt er bij de vergunningverlening in Utrecht rekening gehouden met de aanleg van emissiearme vloeren?

**Antwoord:**

*Ja, daar wordt rekening mee gehouden. Initiatiefnemers die een emissiearme vloer willen realiseren moeten dat opnemen in een aanvraag voor een natuurvergunning. Landelijke werkwijze is dat zij daarbij uit moeten gaan van de emissiefactoren uit de bijlagen van de landelijke Regeling Ammoniak en Veehouderij (RAV). Na de uitspraken van de rechtbank Midden-Nederland in september 2021 en het instellen van hoger beroep daartegen, hebben wij besloten om te wachten met verdere afhandeling van aanvragen met emissiearme stalsystemen totdat er een uitspraak is in de hoger beroepszaken bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling).*

---

<sup>1</sup> <https://nos.nl/artikel/2430375-stikstofwinst-emissiearme-stallen-blijkt-vaak-flink-overschat>

2. Waarop is de effectiviteit van emissiearme stalvloeren gebaseerd? Is dit op basis van onderzoek? Zo ja, welk onderzoek en is bij dit onderzoek rekening gehouden met de resultaten van het onderzoek van het RIVM en de WUR? Of is er alleen gebruik gemaakt van de gegevens van de fabrikant van emissiearme vloeren? Hoe is de objectiviteit van deze gegevens geborgd en hoe wordt de handhaving hiervan uitgevoerd?

**Antwoord:**

*De effectiviteit van emissiearme vloeren wordt gebaseerd op onderzoek naar de werking in de praktijk bij 4 stallen. Daarvoor wordt eerst een theoretische inschatting gemaakt van de emissie van een nieuw stalsysteem. Een emissiefactor voor een nieuw systeem kan door een veehouder, die dat systeem wil gaan gebruiken, worden aangevraagd bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Deze aanvraag wordt beoordeeld door een groep van experts op verschillende onderdelen, waarna een bijzondere emissiefactor wordt vastgesteld voor het gebruik van het nieuwe systeem binnen het bedrijf. Vervolgens kan de ondernemer met het gebruik van de bijzondere emissiefactor een proefstal realiseren. Op het moment dat de proefstal in bedrijf is wordt hier, op basis van strikte meetprotocollen, bij gebruik in de praktijk gemeten. Op basis van de praktijkmetingen wordt vervolgens een voorlopige emissiefactor vastgesteld die in de bijlage van de RAV wordt opgenomen. Dit gebeurt door gemiddelden te nemen van de verschillende metingen die zijn gedaan. Daarbij wordt nog wel een onzekerheidsmarge in acht genomen. Vanaf het moment dat een voorlopige emissiefactor in de RAV is opgenomen, is deze door alle ondernemers te gebruiken die een stal met dat systeem willen realiseren. Dit is een werkwijze die voor alle emissie wordt gebruikt, niet alleen voor stalsystemen, maar ook voor andere emissiebronnen zoals het verkeer en de industrie.*

*Mochten er voldoende concrete aanwijzingen zijn dat een emissiefactor moet worden geactualiseerd dan wordt dat ook door de Minister gedaan. Hiervoor vindt continu onderzoek plaats door onder andere Wageningen University & Research.*

3. Was bij het college bekend dat de onderzoeksgegevens van RIVM en WUR afwijken van de gegevens die door de fabrikanten zijn aangeleverd? Zo ja, op welke wijze is daar rekening mee gehouden?

**Antwoord:**

*De rapporten van RIVM en WUR zijn bij ons bekend. Na de uitspraken van de rechtbank Midden-Nederland in september 2021 en het instellen van hoger beroep daartegen, hebben wij besloten om te wachten met verdere afhandeling van aanvragen met emissiearme stalsystemen totdat er een uitspraak is in de hoger beroepszaken bij de Afdeling. Dat is gedaan omdat de rechtbank de betreffende emissiefactoren afkeurde. Zolang er geen uitspraak is van de Afdeling is niet duidelijk of de emissiefactoren wel of niet volstaan bij het verlenen van natuurvergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming.*

4. Zijn er subsidies verleend in de provincie Utrecht voor de aanleg van emissiearme vloeren en welke stikstofruimte heeft dat op papier opgeleverd? Komt deze stikstofruimte overeen met de realiteit, gegeven de onderzoeksresultaten van het RIVM en de WUR? Zo nee, wat is het verschil?

**Antwoord:**

*De emissiearme vloeren waren opgenomen in het openstellingsbesluit fysieke investeringen 2019.*

*Er zijn 28 aanvragen ontvangen. Een aanvraag mocht maximaal 3 investeringen bevatten.*

*Een aantal aanvragen waren alleen voor emissiearme vloeren, andere voor twee investeringen, weer andere voor drie.*

*Van de 28 aanvragen zijn er 24 goedgekeurd. In totaal is voor een bedrag van 821.224,96 aan subsidie verleend.*

*Door de wetwijziging van 1 januari 2020 is er niet altijd meer een vergunning nodig voor een wijziging van een bedrijf (bij het zogenaamde intern salderen kan hier sprake van zijn). Dit betekent dat als er intern wordt gesaldeerd met de toepassing van een emissiearm stalsysteem niet altijd meer een Wnb-vergunning nodig is. Soms wordt toch een vergunning aangevraagd, maar deze zal door ons moeten worden geweigerd (de zogenaamde positieve weigering). Niet in alle gevallen wordt een aanvraag ingediend. Daarom hebben wij ook geen zicht op de stikstofwinst die de toepassing van emissiearme stallen heeft opgeleverd. Dit wordt en hoeft ook niet te worden bijgehouden. De vraag of dit overeenkomt met de realiteit is dan ook niet te beantwoorden.*

5. Hoeveel vergunningen zijn er in de provincie Utrecht hiervoor verleend en wat zijn de gevolgen als hiervoor onjuiste informatie is gebruikt?

**Antwoord:**

*Sinds de provincies bevoegd gezag zijn geworden voor het verlenen van vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 en vanaf 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming, zijn vele vergunningen verleend, waarbij ook gebruik gemaakt is van emissiearme stalsystemen. Concrete aantallen van de aangevraagde stalsystemen, worden niet bijgehouden.*

*Na de uitspraken van de Rechtbank Midden Nederland zijn door ons geen besluiten meer genomen waarbij gebruik wordt gemaakt van emissiearme stalsystemen. Dit is ook met u gecommuniceerd in de kwartaalrapportage over het laatste kwartaal van 2021. Op dit moment wordt in 37 in behandeling zijnde aanvragen gebruik gemaakt van een emissiearm stalsysteem. Voor het weer nemen van besluiten over deze aanvragen wordt gewacht op de uitspraak van de naar aanleiding van de zittingen in het kader van ons hoger beroep, op 14 juni jongstleden. Deze uitspraak wordt in het najaar verwacht. Reeds onherroepelijk verleende vergunningen blijven in stand.*

*De wet biedt andere belanghebbenden de mogelijkheid een intrekkingverzoek in te dienen, welke individueel beoordeeld en afgewogen moeten worden. Dat maakt dat in de praktijk niet snel over wordt gegaan tot het intrekken van verleende vergunningen.*

*Eventuele gevolgen van de uitspraak van de Afdeling in onze hoger beroepszaken, voor reeds genomen besluiten, waarbij sprake is van het gebruik van emissiearme stalsystemen, zullen daarna worden geïnventariseerd en afgestemd met andere provincies.*

6. Hoe kijkt uw college aan tegen de uitkomsten van het onderzoek van het RIVM en de WUR? En welke consequenties heeft dit, nu we het risico lopen dat boeren gestimuleerd worden te investeren in een regeling c.q. maatregelen die niet afdoende zijn en dat -daaraan gekoppeld- overheidsgeld niet efficiënt ingezet wordt? Wat is uw college voornemens te doen om dit te voorkomen?

**Antwoord:**

*Wij hechten aan de rechtszekerheid voor ondernemers en de aan hen verleende vergunningen. Aangezien de emissiefactoren in de RAV op zorgvuldige wijze tot stand komen, maar de Rechtbank Midden Nederland heeft aangegeven dat deze factoren niet gebruik mogen worden op basis van de onderzoeken van het RIVM en de WUR, is dat voor ons een reden geweest om door middel van het instellen van hoger beroep uitsluitel te krijgen van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling), als hoogste bestuursrechter. Dit uitsluitel geven wij, maar ook andere bevoegde gezagen en initiatiefnemers, duidelijkheid en uniforme en algemeen geldende kaders om tot rechtszekere situaties en besluiten te komen. Besluitvorming op basis van aanvragen om een natuurvergunning, waarbij gebruik wordt gemaakt van emissiearme stalsystemen, wordt op dit moment aangehouden in afwachting van de uitspraak van de Afdeling.*

*Vooruitlopend op een uitspraak wordt vanuit het ministerie van LNV al onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden voor het omgaan met onzekerheden in emissiefactoren van emissiearme stallen en hoe in de praktijk tot verbeteringen gekomen kan worden. Als er een uitspraak is van de Afdeling dan zullen wij die met de andere provincies en betrokken ministeries bespreken wat nodig is om invulling te geven aan de uitspraak. Die invulling is afhankelijk van de aard van de uitspraak van de hoogste bestuursrechter, waarvan wij nu in afwachting zijn.*

7. Kan het college een overzicht geven van welke andere technische maatregelen er momenteel onderzocht of ingezet worden, welke subsidies hiervoor verleend worden en hoe er objectief vastgesteld wordt wat de effectiviteit hiervan is, zowel bij de installatie als tijdens het gebruik (bijvoorbeeld na vijf jaar). Hoe worden deze maatregelen gemonitord en wordt de werking hiervan gecontroleerd en gehandhaafd? Zo nee, is uw college bereid om dit wel te gaan doen?

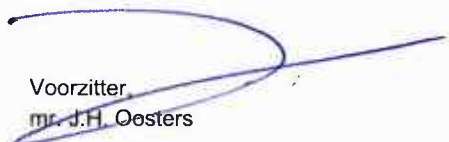
**Antwoord:**

*Wij beschikken niet over een overzicht met technische maatregelen die momenteel onderzocht of ingezet worden. Door een groot aantal bedrijven en instanties wordt een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van en onderzoek naar technieken die een bijdrage zouden kunnen leveren aan de vermindering van verschillende emissies.*

*Ook provincies kunnen hierbij een rol spelen. Bijvoorbeeld bij de discussie en besluitvorming over de inzet van besluitvorming, de voorbereiding en implementatie van beleid en het beschikbaar stellen van subsidies.*

*Zo is het Rijk voornemens een zogenaamde innovatiemakelaar aan te stellen en wordt met provincies overlegd over de gewenste inzet van de beoogde middelen voor 'innovatieve Stalsystemen' uit het Transitiefonds. Wij zijn dus betrokken bij deze gesprekken en zullen in samenspraak met andere overheden en stakeholders voorstellen doen voor een effectieve en efficiënte manier van inzet van middelen. Er zijn dus wel voorbeelden van innovatie te noemen maar er bestaat (momenteel) geen overzicht hiervan waar wij als provincie mee werken.*

Hoogachtend,  
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

  
Voorzitter,  
mr. J.H. Oesters

  
Secretaris,  
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen